

PROMET IN GOSTILNA

List za promet s tujci in pospeševanje obrta, posebno gostiničarstva.

Uradno glasilo deželne zveze za tujski promet na Kranjskem v Ljubljani.

List izhaja vsak mesec enkrat. Naročnina znaša: Za celo leto 5 K, za pol leta 3 K, posamezne številke po 50 h. Uredništvo in upravnništvo v pisarni deželne zveze za tujski promet na Kranjskem v Ljubljani, hotel Lloyd, Miklošičeva cesta.

Brez zamere.

Nekateri naši naročniki so nas vprašali, zakaj naš list redno ne izhaja. V pojasnilo naj služi vsem p. n. naročnikom, da je ravno to leto imela deželna zveza izvenredno mnogo drugih opravkov in se je vsled tega urejevanje lista zakasnilo. Opozorjamo le, da smo priredili poučni izlet gostilničarjev na Dunaj, da smo se udeležili slavnostnega cesarskega sprevoda na Dunaju in da smo končno

priredili ob priliki shoda slovanskih časnikarjev v Ljubljani razstavo za tujski promet, ob enem pa izlet slovanskih časnikarjev na Bled in v Bohinj. To je bilo glede priprav in tudi glede financiranja tako ogromno delo, da je bil naš tajnik, ki sodeluje tudi pri urejevanju lista, silno vprežen in z delom obremenjen.

Sedaj je za letos naše glavne delo končano in zato hočemo vse sile napeti, da

spravimo še tekom oktobra list v pravi tir. Tekom oktobra in začetkom novembra boste izšli razven današnje številke še dve, tako da pridemo z novembrom popolnoma v red.

Naši p. n. naročniki naj nam to oprostite, ob enem naj pa uvažujejo, da nam je na tem ležeče, da prinašamo v listu samo dobre članke.

Toliko v pojasnilo.

Zboljšanja v hotelskem poslovanju.

Sedaj, ko se nagiba sezija h koncu, je umestno, da spregovorimo nekoliko o potrebnem zboljšanju v poslovanju naših hotelov. Na ta način se pripomore k temu, da se s prihodno sezijo odpravijo pomanjkljivosti in nedostatki, ki so se letos morda kje pripetili. S tem pa seveda še nikakor ne trdimo, da bi se tudi res kje dogodile stvari, ki jih pozneje navajamo. Računamo edino le z možnostjo, da so se lahko pripetile.

Znana in gotova stvar je, da je od tega, ali se zboljšavajo v kaki deželi prometne in hotelske zadeve ali ne, tudi odvisno, da tam narašča ali pada tujski promet. Pripravna prometna sredstva, razmeram in času odgovarjajoče železniške in poštne zveze, pred vsem pa prikladno in priročno vporabljanje brzojava in telefona kakor tudi dobre razmere v hotelih, to so zahteve, ki jih sme tujec staviti z vso pravico do vsake takozvane »dežele tujcev«. Ako vsega tega ni, se lahko trdi, da dežela ni samo zaostala za drugimi, temveč celo nazadovala.

Prometna zboljšanja se navadno zadržujejo vsled znane birokratične počasnosti in vsled pomanjkanja stremjenja za zboljšanjem pri prometnih upravah; vsled tega se izvršujejo prometne zboljšave navadno povsodi prav počasi. Posebno pri naših letoviščih in zdraviliščih se opaža v tem oziru pravcata polževa počasnost. Navadno vse prošnje in vsa drezanja ne izdajajo dosti. Višji gospodi, ki ima glede tega odločilno besedo, taka zboljšanja namreč navadno niso preveč všeč, ker imajo s tem po njih naziranju preveč dela, in jih zavračajo z utemeljevanjem, da niso prikladna in umestna. Toda o tem se spregovori obširneje pozneje enkrat.

Nasprotno pa je dana hotelirju, restavraterju in gostilničarju vedno prilika, da z dobrim, modernemu toku vstrezajočim vodstvom svojega podjetja ne dela samo v svojo lastno korist, temveč da pripomore s tem tudi mnogo, da se cela dežela glede udobnega bivanja mnogo višje ceni

in da se izdatno povzdigne tujski promet v celi deželi. Hotelir, gostilničar ali restavrater, pri ka-

Gorenjski pastir, iz albuma „Dežela kranjska in kranjske narodne noše“.

terem stanuje ali je na hrani tujec, bi se moral vedno zavedati, da njegova hiša zastopa ob enem

čast cele dežele. Nezadovoljni gostje namreč ne škodujejo samo njegovemu podjetju, marveč so navadno zgubljeni za vedno in za celo deželo. Celi deželi povzročajo velikansko škodo izkorisčanja, slaba kuhinja, pomanjkljivo nadzorstvo vslužbencev, površni obrat, nesnaga i. dr., kar se je pripetilo samo v enem podjetju. Pomisliti je treba, da ima vsak gost krog svojih prijateljev in znancev. Ti raztrosijo zabavljanja, namigavanja na slabe odnose in razmere ter opomine med najširše kroge. Ako se pa kak slučaj še razmotriva in preleva po tujem časopisju, ako se o njem morda celo napačno poroča ali celo pretirava in na ta način razširi med najširšo javnost, potem sta od posameznika celi deželi povzročena moralična škoda in gmotno prikrajšanje taka, da se jih ne da več popraviti.

Vsak dober in res vesten trgovec si skuša ohraniti in razširiti krog svojih odjemalcev s solidno in točno postrežbo. Tako se mora tudi hotelir, restavrater ali gostilničar izogibati vsega, kar bi le namigavalo, da se smatra tujca, ki se že itak nahaja na svojem potovanju posebno za časa glavne sezone v nekako neprijetnem položaju, le za predmet jako plodonosne industrije. Pri prenapoljenih hotelih meseca julija in avgusta se da res težko izogniti, da ne bi pogrešal gost pri postrežbi posebne pozornosti, pazljivosti in uvaževanja, kar gotovo najde v mirnejših časih pred in po glavni sezoni. Ravno zaradi tega si bo pa tudi vsak gost kaj dobro zapomnil v tem času izkazano pozornost. Skoraj še bolje pa si zapomni v tem času izkazano preziranje in brezobzirnost. Težko se dobi stan, od katerega bi se zahtevalo toliko mnogostranosti in posebnih svojstev kakor od hotelirja, ki tudi pri najboljši volji nikdar ne more vstreci vsem gostom. Dobe se namreč gostje, ki se jim nikdar ne more postreči, kaj šele jih zadovoljiti. V sebi čutijo namreč potrebo, da zabavljajo in igrajo vlogo nenasitljivega nezadovoljneža. Ne da se pa tudi tajiti, da mora v marsi-

katerem hotelu v vrvenju glavne sezone gost marsikaj pogrešati, s čimer bi se mu prav lahko postreglo pri le nekaj dobri volji.

Toliko v splošnem. Podrobneje se hočemo pečati samo z nekaterimi točkami.

Znana stvar je, da navadno potujoče občinstvo ne zahteva po hotelih nobene razkošne opreme, tudi nobenega kompliciranega obrata, temveč prijeten komfort, snažnost, dobro kuhinjo in točno ter pazljivo postrežbo. Zaradi tega smo že opetovano povdarjali, da je eno najvažnejših vprašanj za naša letovišča poleg snažnih stanovanj in točne postrežbe dobra kuhinja. Hotelirji in gostilničarji se tega tudi zavedajo. Zato pa se pripete večkrat slučajji, da se hoče kuhinjo na umeten način s pomočjo jedilnih listov povzdigniti. Gostom se predlagajo večkrat jedilni listi, ki imajo navedenih celo kopo poznanih in nepoznanih jedi. Ako se pa potem zahteva katero teh jedi, se jo navadno ne dobi. Včasih pa še tega ni treba, da se spozna, kako daleč je s kuhinjo. Pregleda se jedilni list, najde vse polno pravopisnih napak in sodbaje kratka: Teh jedi hotelir niti sam ne pozna. Taki jedilni listi s spakedranimi imeni potem navadno več škodujejo kot koristijo. V največ slučajih se dajo tuja imena v jedilnih listih nadomestiti z dobrimi slovenskimi izrazi. Tam pa, kjer to ne gre, se morajo pisati tuji izrazi pravilno po tujem pravopisu.

Pri nas so v navadi tudi nemški in deloma francoski jedilni listi. Tudi glede teh velja pravkar navedeno.

Za manjša in srednja podjetja so gotovo umestnejši kratki jedilni listi z izbranimi dobrimi in znanimi jedmi, kakor pa dolgi jedilni listi, ker to bolje ugaja navadnemu potujočemu občinstvu.

Tudi kar se tiče snažnosti, bi bilo želeli v marsikaterem podjetju več pozornosti v tem oziru. Že opetovano se je povdarjalo, da mora biti vse osebje kar najснаžnejše, da mora biti perilo in obleka čista, da ne smejo biti zamažani namizni prtji in prtjiči. Tudi oprema sob, posteljno perilo in druge potrebščine v sobah morajo biti že iz zdravstvenih ozirov kar najснаžnejši. Naravnost odurno je, ako je n. pr. jedilno orodje zamazano ali premalo osnaženo. In vendar se večkrat pripeti, da ostane na prtju, ob katerega je obrisal gost vilice ali nož, za trajen spomin kar cela črna cesta. Vse to velja seveda tudi glede kozarcev, krožnikov i. dr. Gost lahko marsikaj oprost, nikakor pa ne more oprostiti nesnage in zamazanosti pri objemu ali pri opravi.

Pri tej priliki se moramo dotakniti tudi kočljivega vprašanja glede stranišč po naših hotelih in restavracijah. Glede teh velja s prav malimi izjemami, da bi se morali vzdrževati v vse boljšem stanju in mnogo bolj snažno kakor pa je bilo doslej pretežno v navadi.

Priznavamo sicer, da je to precej kočljivo, vendar pa bi se le z malo dobre volje dalo odpomoči. Najneslanejši napisi se najdejo na teh krajih, nikjer pa še nismo našli enega najumestnejših napisov, ki bi se glasil: »Glej, da zapustiš prostor tak, kakor si želiš, da ga najdeš!« Kar najtopleje moramo priporočati v tem oziru moderno spopolnitev in nabavo klosetov, ki odgovarjajo modernim zdravstvenim predpisom. Koliko se v tem oziru greši, je skoraj neverjetno. Ako bi se pa tudi tukaj vpoštevalo, da se smatra snažnost za nekako merilo olike in kulture, bi se gotovo tudi v tem oziru kaj hitro obrnilo na boljše.

Tudi glede stika med gostom in hotelirjem bi bilo želeli marsikatero zbliznanje; o tem se je že govorilo v našem listu in se bodo še stavili umestni in potrebni nasveti ter navodila.

Tujec navadno ne pozna krajevnih razmer in zato se večinoma hoče poučiti pri hotelskih uslužbencih o prometnih zadevah, zabavah, železniških in cestnoželezniških razmerah, o vozovih in fijkarskih tarifih, o posebnostih in znamenitostih kraja ter okolice, o gorah, potih in priporočljivih izletih. Zato mora tudi biti hotelsko osebje o vsem tem kar najbolje poučeno. Hotelirjeva naloga je torej, da skrbi tudi za to, da so njegovi uslužbenci o vsem tem popolnoma poučeni in na jasnem. Slabšega utisa si ne moremo misliti, kakor, ako natak ali natakarka odgovori na vprašanje: »Kje je najbliža pot do pošte?«, ali. »Kje je najbliža železniška postaja?«, da sam tega ne ve.

Tudi mir po hotelih, posebno nočni mir se pri nas bore malo uvaža. Nočni mir v hotelih je ono, česar tujec željno pričakuje, bodisi da pride s potovanja, bodisi da se vrne s kake ture, bodisi da je utrujen od dnevnega vrvenja. Večina pa zahteva tudi mir čez dan, ker je prišla k nam odpočit se in okrepčat. To pa se — kakor že navedeno — v mnogih hotelih bore malo vpošteva. Ne oziraje se na motenje po brezobzirnih hotelskih gostih, ki včasih razsajajo po hodnikih, loputajo z vrati, premetavajo po sobi mize in stole, mečejo čevlje proti vratom in se brez ozira na sostanovalce v sosednjih sobah ponoči glasno razgovarjajo v svojih sobah, se prav pogosto niti od hotelskega osebja zaželjeni nočni mir ne varuje in vpošteva. Dolgotrajno zvonjenje, glasno klicanje z enega nadstropja v drugo, surovo zmerjanje, prepiranje in prerekanje, vse to je za gosta, ki se ga je prebudilo iz spanja, naravnost neznosno in mučno. Brezdvomno bodo gostje hvaležni hotelirju, ki v tem oziru izvršuje svojo gospodarsko dolžnost in se poslužuje pravice gospodarja.

Da hotelskemu gostu, ki je najel sobo, ni pogodu, ako najde pri svojem prihodu pred svojimi vrati tuje obuvalo, v sobi sami pa tuje ljudi, dočim se je njegovo prtljago preneslo v drugo sobo in s tem tudi njega samega nakazalo tja, je samoposebi razumljivo. Preseljevati goste iz ene

sobe v drugo v njih odsotnosti, ne da bi se o tem obvestili in ne da bi bili prej v to privolili, je v vsakem slučaju, tudi pri največji potrebi nevaren poskus, ki se mora odsvetovati vsakemu hotelirju, ki gleda na ugled svojega hotela in ki hoče, da odhajajo od njega njegovi gostje zadovoljni.

Nadaljna točka bi bila nadlegovanje hotelskih gostov z malimi otroci, proti katerim bi imel vsak hotelir dostikrat priliko nastopati. Tako nadlegovanje ima za hotelirja lahko najslabše posledice; to uvideva vsak pameten človek in zato tudi ne more zameriti hotelirju, ako ta n. pr. prosi stariše otrok, naj bolje pazijo na svojo deco. Seveda pa je tedaj navadno ranjen očetov ali materin ponos. Temu pa ni odpomoči.

Isto velja tudi glede nadlegovanja gostov po psih.

S tem bi bil ta del skoraj izčrpan. Ponavljati moramo, da ta razmotrivanja nimajo za podlago samih gotovih, obstoječih odnošajev in razmer. Dejstvo je, da se greši povsodi, tako v mestu kakor na deželi. To so le nekaka navodila, da čim preje dosežemo oni smoter, za katerim stremimo, namreč da ostane tujim gostom v trajnem in prijetnem spominu bivanje v naših letovišjih, da jim ostanejo v prijetnem spominu kraji, ki so jim dalj ali manj časa nadomeščali ljubo domovje, ker jih bo to privedlo v največ slučajih, da zopet pridejo k nam in pripeljejo tudi nove goste s seboj.

Ako bi postopali hotelirji in hotelski uslužbenci z gosti vedno tako, kakor žele sami, da se postopa in ravna z njimi na potovanju, potem bi odpadlo tudi mnogo pritožb o marsikaterih stvarih, ki se dajo odpraviti z lahkoto in z le nekaj dobre volje. Vedno naj bi se imelo pred očmi, da je prišel gost k nam zaradi razvedrila, dočim mora pri tem pogrešati marsikatero udobnost, ki jih je vaje doma. Vpoštevati bi se moralo, da mora gost vsak vžitek drago plačati. Potem bi se morda tudi v največ slučajih prišlo do gotove, potrebne obzirnosti.

Ako hotelirji uvaža vse to, bodo sami v svojem delokrogu največ pripomogli k temu, da se povzdigne naš tujski promet in čast naše dežele nasproti drugim deželam in narodom, ki prihajajo k nam kot gostje. Na ta način pa onemogočijo hotelirji sami tudi celi deželi škodljive napade v tujem časopisju. K temu pa pripomorejo hotelirji sami mnogo tudi s tem, ako opozarjajo na kolegijalen način tovariše hotelirje ali najemnike hotelov na nedostatke in nerednosti, ki so jim morebiti prišli do ušes. S tem lahko povzročijo, da se odpravijo prej, predno se obesijo na veliki zvon in ima najširša javnost priložnost pečati se z njimi.

Da ta izvajanja naši hotelirji, restavraterji in gostilničarji uvaža vse to, najtopleje priporočamo, ker je to le njim samim v gnotno korist.

V razstavi.

Za časa kongresa slovanskih časnikarjev je bilo. 7. septembra so se sprejemali v Ljubljani ljubi slovanski gostje in spremljali do odkazanih stanovanj.

Med poljskimi časnikarji, ki so došli v Ljubljano, je bil tudi moj stari znanec in tovariš Kazimir. To pot je prišel prvokrat na Slovensko. Povsodi sem ga spremljal. Kazimir je jako radoveden človek; zanima ga vse in se hoče poučiti o vsaki stvari. Še ta večer sva si ogledala v naglici slovensko prestolico. Okoli sedme ure sva šla v Mestni dom, da si preskrbiva legitimacije za zborovanje.

Pri tej priliki mu hočem pokazati dvorano, zborovalnico prihodnjih dni. Vstopiva. Začudim se. Dvorana se spreminja, nekaj se namerava. Postavljajo se tapete lahno višnjevkaste barve in maji, delajo se odri. V sredi dvorane vlada velik nered. Izgotovljenega še ni ničesar. Nekaj sem slišal, da pripravljajo naša deželna zveza iznenadenje

zborovalcem. Kaj, mi ni bilo natančno znano. Mislim sem, da je že vse gotovo. Zato me je deloma gnala tudi radovednost v dvorano. Skoraj ozlovoljen sem odšel. Jezil sem se, češ prav po stari ljubljanski navadi prirejajo vse v zadnjem trenutku. Zato ne moremo pričakovati nič posebnega. Mojega tovariša je tudi zanimalo, kaj se pripravlja. Na njegovo tozadevno vprašanje sem le odgovoril, da dobi dvorana na čast časnikarjem praznično obleko.

Razpravljajoč najraznovrstnejše stvari sva odšla v mesto.

Drugo jutro smo se shajali v Mestnem domu k otvoritvi kongresa. S Kazimirom sva hitela tja. Pozna sva že bila.

Veliko je moje presenečenje, ko vstopiva v dvorano. Nič manj ni osupel tovariš Kazimir. Presenečenje se pa čita tudi na obrazih drugih udeležencev.

Dvorana se je spremenila kar čez noč v okusno opremljeno razstavno dvorano, galerijo slik. Z zelenjem je prepojena in z njim se jako lepo sklada in zlaga druga prevladujoča, višnjevkasta barva.

Kot da bi bili sredi smrekovega gozda, nam duhti nasproti prijeten smrekov vonj.

Dvorana se polni. Posamezni udeleženci hodijo po dvorani in si ogledujejo razstavljene predmete.

Najprvo splošen utis razstave, to je vedno glavno moje načelo. Ne meneč se za tovariša ostanem zato nekaj časa nepremično na mestu in si ogledujem zdaj ospredje, zdaj ozadje. Utis razstave na me je Preprostost, prirojena Slovincu, a vendar polna elegance. V tem mnenju me utruje še bolj splošna pohvala cele dvorane.

Kako se je spremenila dvorana kar čez noč! Ospredje tvori polkrog do tri metre visokih višnjevkastih tapet. Z zelenimi trakovi je razdeljen v

enaka polja. Tapete so okrašene tudi z rožami in pristnimi gorenjskimi »pušeljci«. Središče ospredja tvori vzvišeni prostor za predsedstvo, ki naj vodi zborovanje pod trobojnim baldahinom na štirih mlajih, okrašenih s smrekovimi vencih in višnjevimi kranjskimi deželnimi grbi. Venci vise na trobojnih trakovih. V ozadju predsedstva se nahaja velika podoba cesarja na konju. Na vsaki strani predsedstvenega odra stojita glasnika v stari belokranjski noši z velikimi kranjskimi grbi čez prsa, držec v rokah sulice, okrašene s kranjskim grbom.

Resna sta, zavedata se svojega glasniškega dostojanstva.

Ozadje odgovarja ospredju, samo nekoliko širše, obsežnejše in mogočnejše je. V sredini ob zidu vidiš ogromno sliko, ki predstavlja planinski svet. Pred to podobo pa stoji na ličnem podstavku bel kip Kranjice. Kraljica je sredi svojega planinskega sveta. Nehote mora pohiteti človek v njeno obližje in k razstavnim mizam, ki so razvrščene okolu nje in okrašene enako kakor tapete. Ta razstavni prostor je omejen s stebri, preoblečenimi z zelenkastim in višnjevkastim suknom. Na njih stoje v vazah šopki. Od stebra do stebra je razpeta v malem loku zelenkasta vrv, okrašena s pozlačnimi kroglami.

Pred ograjenim razstavnim delom sta dve garnituri pletenega pohištva, ena v rudeči, ena v belo-rudeči izvedbi. Pri teh sedite dve Kranjici v narodni noši, ljubki krasotici z zlatimi avbami na glavi. To še poveča splošni vtis.

Stranske stene so tudi porabljene za razstavo slik. Deloma se nahajajo tam podstavki, deloma večje in manjše mize. Pri vratih stojita dva krakovska ribiča v stari ribiški noši s harpuni v rokah in s prirojenim jim ponosom ter samozavestjo. K oknom ste postavljeni dve pisalni mizi s potrebnim pisalnim orodjem. Časnikarjem ste namenjeni.

Na sprednji in zadnji steni bleste v slovenskem, češkem, poljskem in ruskem jeziku napisi: »Slovenskim časnikarjem deželna zveza za tujski promet v Ljubljani«. V sredi ozadja nad veliko gorsko fantazijo je zaviti v venec planinskih cvetic zlat napis: »Planinski pozdrav«.

Že si hočeva ogledati podrobno razstavo. Tedaj se zasliši izza predsedniške mize zvonec. Kongres se otvori. Po pozdravu in prečitanju brzojavk sledi volitev predsedstva. V imenu stolnega mesta pozdravi najskrenejše zborovalce župan Ivan Hribar. Naslednji govornik je dr. Ivan Oražen, ki pozdravlja kot odbornik in zastopnik deželne zveze zborovalce.

V svojem govoru povdarja, da je namen zveze, gojiti in pospeševati predvsem slovansko turistiko in privabiti kolikor mogoče tujcev v naše divne kraje. Slovenci že skozi desetletja delujemo na tem polju. Doslej so nas pri tem podpirali zlasti bratje Čehi. Ti so prvi izmed Slovanov spoznali krasoto naših slikovitih pokrajin. Ker so s tem močno povzdignili našo turistiko, jim izreka zahvalo in jih prosi še nadaljnega sodelovanja. Slovenska in posebno slovanska turistika se pa le takrat povzdigne, če hodijo Slovani v slovanske kraje, kjer spoznavajo šege in navade bratskega svojega naroda. To je tudi ena pot slovanske vzajemnosti. Deželna zveza za tujski promet na Kranjskem je priredila na čast slovanskim časnikarjem to razstavo. Zborovalci že iz slik lahko sprevidijo, koliko lepot in krasot ima slovenska domovina in da se v tem oziru lahko meri z vsako drugo deželo. Časnikarji naj si ogledajo razstavo in kadar polete na dopust, naj pridejo med nas, predvsem v našo divno Gorenjsko, kjer bodo vedno mili gostje. Otvarja razstavo in kliče: »Dobrodošli slovanski gostje! Živeli!«

Splošno pritrjevanje in odobravanje sledi govornikovim izvajanjem. Nato govori še Čeh Sokol, prečita se vabilo predsedstva »Slovenske Matice« na akademijo in takoj nato se zborovanje prekine.

Časnikarji prično ogledovati razstavljene predmete splošno in podrobno.

Tudi s Kazimirom ne zamudiva te prilike. Ogledujeva si na pročelju dvorane razobešene ve-

like fotografične, umetno izdelane pokrajinske slike in slike narodnih noš. »Triglav od juga« kar vabi človeka, da bi splezal po strmih stenah na vrh in vžival od tam nepopisni razgled po celem slovenskem ozemlju. »Razor« kraljuje mogočno med svojimi nebotičnimi brati. Slike kakor »Kranjec in Kranjica«, »Pastir z bisago«, »Gorenjski pastir« pa govore jasno, da se je spojilo ljudstvo z naravo, ki ga obdaja. Tja spadajo ti obrazi, tja med te gorske sklade in nikamor drugam. Kakor imajo sinji vrhovi, ki jih gledamo pred seboj, nekaj posebnega na sebi, tako tudi ti obrazi. Le tu jih vidiš in nikjer drugod na svetu ne.

Polagoma korakava dalje. Na prvem podstavku ob desni stranski steni je postavljen zaznamek sotrudnikov in podpornikov razstave. V pristnem okviru rdeče barve je. Nehote se ozreš tja in posameš, da so sodelovali pri razstavi: Deželni odbor vojvodine Kranjske, stolno mesto Ljubljana, Slovensko planinsko društvo v Ljubljani, Ivan Mathian, c. in kr. dvorni založnik in tovarnar pohištva v Ljubljani, akad. slikar Marko Rašica v Ljubljani, umetni fotograf

Kranjec in kranjica, iz albuma »Dežela kranjska in kranjske narodne noše«.

Avgust Berthold v Ljubljani, fotograf Fran Pavlin z Jesenic, izdelovalca okvirjev Alexander Götzl v Ljubljani in Ivan Pirih v Radovljici, tovarnar za kartonažo Ivan Bonač v Ljubljani, knjigoveznica »Katoliške tiskarne« v Ljubljani, Dragotin Hribar, lastnik tiskarne v Ljubljani in konzorcij strokovnega lista »Promet in gostilna«.

Prva večja skupina ob desni stranski steni je posvečena slovenskemu raju — Bledu. Ob pogledu na veliko reprodukcijo reklamne slike poželi si srce, da bi mogel biti človek res sredi te pokrajine, da bi se navžil in nasrkal krasote, ki stopa tu človeku povsodi nasproti. Tam je tudi več drugih reprodukcij Bleda, tako n. pr. v več iztisih reprodukcija Germovega Bleda. Na podstavku in malih mizah so razpoložene reklamne tiskovine o Bledu, posebno številno je zastopan najnovejši Kimovčev opis, ne manjka pa tudi prospektov, zemljevidov blejske okolice, letoviških listov in drugih reklamnih tiskovin.

Moj tovariš hoče marsikatera pojasnila. Pripovedujem mu vse, kar mi je le znano o našem

biseru. Takrat se pa pojavi tudi pri njemu želja, da si ogleda »podobo raja«.

Druga skupina ob desni stranski steni obsega okoliš bohinskega prometnega društva. Na steni je večja slika Bohinske Bistrice s Triglavom v ozadju. Na podstavku in mizah se nahajajo manjše fotografije. Tu najdeš Bohinjsko jezero, slap Savice, razne posnetke pogorja. Razloženih je veliko prospektov Bohinja v raznih jezikih, reklamnih tiskovin hotela »Triglav« in drugo.

To mogočno gorovje, ti gorski orjaki, te prikupljive doline, ki jih človek zre na slikah, kako ga živo spominjajo dni, ki jih je preživel v tem planinskem raju. Ljudje postajajo pri teh skupinah, naslanjajo se nad pogledom, ki jim jih nudijo slike, duša pa jim gotovo hiti tja v planinski svet...

K glavnemu delu razstave sva prišla.

Ljubka Kranjica stoji pred nama. Ponuja nama najraznovrstnejše pokrajinske razglednice. Na stotine jih ima. Izbirati pričnem in pojašnjujem tovarišu, kaki kraji so to in kje leže. Precej sem jih že odbral. Hočem plačati. Gospodična pa odgovori, da je to brezplačno. Zahvalim se za prijaznost, mislim si pa, da bi bilo podobno uvedbo priporočati tudi našim hotelirjem in gostilničarjem. Najbi imeli od svojih hotelov in gostilen z lepim ozadjem razglednice, ki bi jih dajali brezplačno na razpolago svojim gostom in turistom, ki prihajajo k njim. Gotovo bi bila to jako vspešna reklama za njih podjetja.

Radodarnosti naše Kranjice pa še ni konec. Ljubeznjiva črnotaska naju obdaruje še z ličnimi zavitki, ki imajo napis »Slovanskim časnikarjem deželna zveza za promet tujcev v Ljubljani«. Radovedna sva, kaj vsebujejo. Hitro so odprti. Karcela zbirka reklamnih tiskovin je notri. Iztis lista »Promet in gostilna« s pozdravom slovanskim časnikarjem in češko prilogo, ki opisuje v besedah in podobi Kranjsko. Jako prikladen je tudi kratek ilustrovan reklamni oklic v vseh slovanskih jezikih z napisom: »Slovani potujte na Kranjsko! Kranjsko je slovanska Švica!« Najličnejši je pač veliki album Kranjsko, ki ima okoli 40 najlepših podob iz Kranjske in kratek opis naše Švice. Temu se pridružuje album »Dežela Kranjska in kranjske narodne noše«¹⁾ v jako lični izvedbi s portretom naše darovalke na čelu. Drag spomin! Kot nameček je priloženo še priložno letno poročilo deželne zveze.

Lepšega spomina na naše bivanje v slikoviti Kranjski nam pač deželna zveza ni mogla dati.

Časnikarji kar oblegajo ljubki Kranjici, ki ste obe najpostrežljivejši. Točna pojasnila slede hitro vsakojakim vprašanjem.

Zahvaliva se za prijaznost in greva dalje.

V glavnem razstavnem delu sva. V usnje vezani Valvazor je dobil ob steni svojo izložbo. Poleg njega je izloženo pisano pojasnilo, da je ta mož že pred več kot 200 leti primerjal posamezna slovanska narečja.

Na steni sami so pa razobešene vsakojake umetne slike in posnetki po fotografijah. »Stare Fužine v Bohinju« je naslov prvi umetni sliki. Delo znanega našega mojstra Groharja je. Človek ne ve, kaj bi bolj občudoval, ali krasno dolino, ali rafiniranost izvedbe in silnost barv. Poleg nje je slika »Kamniške planine«, delo slikarja Magoliča. Dobro pogojene Kamniške planine z Ljubljanskega polja v zimskem času so

¹⁾ To knjigo »Dežela Kranjska in kranjske narodne noše« izdala je deželna zveza nalašč za časnikarski kongres. Podobe so naravnost krasne. Nasproti vsaki podobi je brezplačna reklama za vsak v naši zvezi nahajajoči se hotel.

to. Izvedba dobra, način izvedbe pa zopet popolnoma drug. Prihodnja slika z naslovom »Kmet-ska hiša v Bohinju«, delo Groharjevo, je jako srečno izbran motiv, ki mika tujca in domačina. »Triglav« in »Ljubljana« je dvoje lepih Groharjevih del, ki sta vzbujala že na avstrijski razstavi v Londonu leta 1906. pozornost.

Pod temi slikami so razstavljeni Rašiceve slike »Bohinjsko jezero«, »Blejsko jezero« in dve manjši študiji Blejskega jezera. Pozornost vzbujajo pri njih posebno prozornost. Med njimi pa so razstavljeni štiri skupine kranjskih narodnih noš. Pri njih pa bode v oči že okvir radi svoje posebnosti in preprostosti. Fotografični posnetki »Bohinjsko jezero«, »Vodnikova kočana Velepoltju«, »Triglav iz Bohinja«, »Triglavsko jezero«, »Blejsko jezero«, »Vrata«, »Kredarica s Triglavom« in »Belokranjski jezdec« so umetni izdelki. Primerni okvirji povečajo še utis slik.

Ko človek ogleduje te slike, se mu nehote zljubi, da bi vedno dihal sredi teh planinskih bisserov, sredi čvrstega slovenskega naroda, da bi srkal sveži planinski zrak, krepil pljuča in telo, zbiral novih moči za novo, vstrajno narodno delo...

Zavidam skoraj Bernekerjevo delo, kip »Kranjice«, ki kraljuje sredi tega sveta. Mir odseva iz njenega obraza, mir odseva in kliče, da kraljuje tudi v njenem kraljestvu veličastni planinski mir.

Zaželim si miru, svetega planinskega miru, ko človek nemoteno zre zlate vrhove v jutranji zarji, sam čuti gorke poljube, ki jih pošilja v zatonu potapljaljoče se solnce svojim starim, sivim znancom.

Od slike do slike korakava, vsako si ogledujeva dalj časa. Velika Klodičeva reklamna slika »Triglav« gotovo dobro učinkuje na občinstvo, ki zahteva od slikarja najjasnejših potez. Koželjeve »Savinske planine« so čedna panorama. Škoda je le, da lepi kraji okoli Kamnika in v Savinskih planinah niso boljše zastopani. Magoličevo »Bohinjsko jezero« ima svoje posebnosti. Tu najdeš zopet nov učinek tega temnega jezera! Veliki fotografični posnetki »Marijin trg v Ljubljani«, »Veliki kreželj v Postojnski jami«, »Izvir Savedolinke«, »Sedlo Hribarica«, »Kranj«, »Gorenjci in Gorenjke«, »Belopeška jezera«, »Damoklejev meč v Postojnski jami«, »Gorenjski godci«, »Aljažev dom v Vratih«, »Češka kočana Ravnih«, reprodukcija slike »Kranjsko« napolnijo drugo glavno steno. Dajejo jej čedno lice.

Ko človek tako zre na zbirko slik in umetniško dovršenih fotografičnih posnetkov, tedaj šele spozna, kako krasna je slovenska domovina, kako zelo je obdarovana z naravnimi krasotami in slikovitimi prirodnimi privlačnostmi. Vzradosti pa človek, ko se spomni, da je to ozemlje naše, ko vidi v tem ozemlju svoje delo. In ostati mora naše, vsaj ga občudujemo mi, občudujejo ga pa tudi tujci, ki prihajajo k nam.

Ogledava si še razstavne mize. Desni dve ste napolnjeni s tiskovinami zveze. Izber najraznovrstnejših opisov Kranjske in posameznih njenih delov je, zbirka raznih albumov od najfinejše izvedbe do prikupljive preprostosti, razno poučno gradivo, pojasnila glede potovanj, i. t. d. Skoraj cela knjižnica potopisov in opisov je in človek bi niti ne mislil, koliko se je že tiskalo teh stvari.

Najodličnejše mesto med vsemi pa zavzema gotovo krasni album Kranjsko, ki je vsestransko našel pohvalo in občudovanje.

Prva miza na levi strani je odkazana »Slovenskem u planinskem društvu«. Tam so razloženi vsi letniki »Planinskega vestnika« in mnogo drugih opisov, ki jih je izdalo društvo, nahajajo se tam razne fotografije, posebno spomini otvoritev raznih planinskih koč in pa velezanimiva panorama slovenskih planin.

Zaznamek planinskih koč društva je jako poučen za vsakega, posebno hribolazca. V njem se zrcali delapolna zgodovina društva.

Naslednja miza je oddeljena konzorciju »Promet in gostilna«. Tam so razložene posamezne številke lista, razni klišeji in fotografije. Tu se pouči človek lahko, kako se izdelujejo klišeji, kako odtisi, kako se zmanjšajo na podlagi fotografij klišeji in dr. Zanimivo je tudi gradivo, ki ga je že zbral konzorcij glede uvedbe domačega stavbenega sloga.

Kdor se hoče temeljito poučiti o prometnem gibanju in o raznih vprašanjih v tem delokrogu, najde tu polno poučnega, ob enem pa zanimivega gradiva. Pač umestna bi bila želja, da se vsi naši prizadeti krogi tudi res pouče o vsem potrebnem, ko imajo toliko pripomočkov na razpolago.

Korakava dalje.

Ob levi stranski steni je prva skupina posvečena poučnemu izletu naših gostilničarjev na Dunaj. Velika fotografična slika nam kaže izletnike na Dunaju. Na mizi se nahajajo tudi manjše fotografije in razni ponatisi slik in opisi izleta. Na tej mizi se pa nahajajo tudi poučne gospodarske knjige, kakor »Dobra kuharica«, »Dobra gospodinja«, ki so gotovo ravno tako na mestu v vsaki dobri gostilni kakor v vsaki boljši hiši.

Prihodnja skupina ob levi stranski steni je namenjena svetovnemu čudu Postojnske jame. Že razni kapniki, razloženi po mizi nam svedočijo to, še bolj pa velike fotografije Postojnske jame, kakor Kalvarija, Elizabetna jama i. dr. Reklamne tiskovine, prospekti v najrazličnejših jezikih opisujejo ta čuda pod zemljo in vabijo občinstvo, naj si jih ogleda.

Na zadnjem postavku ob levi stranski steni so razložena priznanja deželni zvezi, ki jih je dobila za udeležbo pri raznih razstavah. Med njimi ste jako lično izvršeni diplomati iz Milana in Berlin.

Ko si človek ogleda vse to, šele vidi, kako raznovrstna, slikovita in bajnočarobna je slovenska domovina. Ponaša se lahko z njo in zato bi moral biti i sam ponosen.

Koliko premišljenega dela tiči za to razstavo, ta misel se porodi v moji glavi, ko si vse ogledam. In koliko dela še čaka zvezo. Zgodaj smo začeli orati na ledini tujskega prometa. Prišel je k nam tujec, ni nas pa na tem polju prehitel.

Treba je pa še mnogo dela in truda, da odkrijemo svetu še vedno skrite in malo pristopne bisere slovenske zemlje.

Vendar pa se ne morem otresti sledeče misli. Ako bi zasledoval vse to delo, ako bi proučil vse publikacije, ako bi proučil vse dosedajno naše reklamno delo, gotovo pridem do zaključka, da se je že mnogo storilo na tem polju, morda več, kakor bi se moglo pričakovati pri naših skromnih sredstvih. Prišel bi pa do tega, da se je ravno med našimi slovanskimi brati premalo opozarjalo na naše divne pokrajine. V tem mnenju me je utrdil tudi tovariš Kazimir, ki se kar ni mogel načuditi, da ima slovensko ozemlje take bisere, ker o tem ni še ničesar vedel. Zato je kar koprnel, da bi jih videl tudi v prosti naravi. Usoda mu je bila mila in videl je skoraj vse, videl pa tudi, da so ti kraji v naravi še tisoč- in tisočkrat lepši kakor na sliki.

»Lepa zbirka slik«, omeni Kazimir. »Med nas bi morali priti enkrat s to razstavo, med nas Poljake in gotovo bi si marsikdo zaželel kakor sedaj jaz, da si jih ogleda od blizu. V Varšavi, v Lvovu, v Krakovem bi morali izstaviti te slike in Poljaki bi gotovo prihajali potem k vam. No, pa skrbel bom, da pridejo tudi, ako ne vidijo razstave.«

»Ne samo pri Vas, povsodi po slovanskem svetu, v Pragi, Brnu, Lvovu, Krakovem, Varšavi, Moskvi, Petrogradu, Zofiji, Belgradu, Zagrebu in na slovanski Rivieri bi morali prirediti take razstave in gotovo bi tujci, posebno Slovani prihajali k nam številnejše. Seznanili bi se tako med seboj in tudi mi bi pričeli zahajati med vas. V potujočo razstavo bi lahko prekrrojila zvezatorazstavo, priredila bi lahko kar dve, ker je gradiva dovolj.«

Pohajala sva še po dvorani kakor drugi zborovalci. Le nekateri so pisali pri pisalnih mizah svoja poročila. Pred posameznimi slikami sva obstajala, opazovala jih na novo. Bolj ko sem zrl v slike, bolj se mi je dozdevalo, da vzrašča pred menoj to pogorje, da se oživlja in mi diha nasproti sveži, okrepujoči zrak, da že šume slapovi, žubore kristalnočisti gorski potoki, se vijejo zelene reke in izlivajo v bajno jezero, kjer se igrajo valovi in zibljejo v lahnem vetru ladje.

Zasnival sem sanje mladostnih dni.

Še me je gnalo k snežnobelemu kipu Kranjice. Kraljica naših planin je.

Tam sem zbiral opise in tiskovine za se in tovariša.

Nato sva odšla.

Prihajali smo zopet v dvorano. Srečna misel, prirediti razstavo v zborovalnici sami. Zborovalcem je ostala gotovo v spominu, z njo pa tudi spomin na slovenski planinski raj.

Drugi so ogledovali slike še ostale dni, ogledoval sem jih pa tudi jaz. In takrat so zopet vstajale pred menoj te mrtve podobe, rastle, dvigale se v zrak, dihale. Takrat sem bil prost, planine proste sin vrh planin...

Iz teh sanj me prebudi govorica:

»Da, neizmerno lep je slovenski planinski svet, da, to je slovenska in slovanska Švica.«

Slovanski časnikarji na Gorenjskem.

V zadnjem času se je pojavilo v Avstriji, posebno na Nižje- in Zgornje-Avstrijskem strem-ljenje, ki zasleduje smoter, da se pospešuje zlasti prometno gibanje v našem cesarstvu na črti od vzhoda proti zahodu, da se torej privabi v naša letovišča slovansko občinstvo. Največjo pozornost se obrača pri tem seveda na Rusijo, ker so Rusi za Angleži in Amerikanci povsod najbolj priljubljeni letoviški gostje. Seveda se Poljakov tudi ne prezira. A tudi letoviščarji iz balkanskih držav postajajo v zadnjem času vedno bolj priljubljeni gostje. To so dejstva, ki se pri tujskem prometu uvažujejo. K temu pa pride še, da tvorijo avstrijske

Alpe za občinstvo, ki prihaja od vzhoda, najbližja letovišča, dočim imajo gostje iz zapada že med potoma dovolj mikavih pokrajin in je pri njih vedno nevarnost, da obtiče že kje med potjo. Zato je tudi ministrstvo javnih del porabilo priliko petrograjske umetno-obrtne razstave, na kateri je Avstrija jako odlično zastopana tako z našimi umetno-obrtnimi izdelki kakor tudi z manjšo splošnoavstrijsko prometno razstavo.

Za tujski promet na Kranjskem pa je še posebno odločilne važnosti, da že sedaj precej številno zahajajo v naša letovišča Čehi, da so kot gostje jako priljubljeni in da je torej treba delo-

vati na to, da zahajajo k nam še številnejše. Naših sosedov Hrvatov je prav malo po naših letoviščih, dočim se jih najde mnogo po štajerskih in koroških. Menda jim je premalo znano, kako dobra letovišča se nahajajo na Kranjskem. Zadnje velja tudi glede Srbov in Bulgarov, ki imajo najkrajš pot v Alpe, ako prihajajo k nam.

Ako se v tem oziru spopolni, kar je še treba, zlasti pa poveča reklamno delovanje, dosežemo lahko v najkrajšem času najboljše v spehe.

Ravno v tem času, ko si ogledujejo Rusi v Petrogradu avstrijske razstavljenе predmete in se

seznanjajo z našimi letovišči in zdravilišči, se je nudila v Ljubljani najugodnejša prilika, da deloma spopolnimo namen te razstave, deloma pa, da si začrtamo v smislu zgoraj navedenega splošnoavstrijskega stremljenja reklamno delovanje za avstrijski in posebno naš kranjski tujski promet. Kakor je že splošno znano, se je vršil v dneh od 8. do 10. septembra v Ljubljani **VIII. kongres slovanskih časnikarjev**, katerega so se prvičkrat udeležili tudi najodličnejši zastopniki iz vseh avstrijskega slovanskega časopisja. Poleg tega se je vršilo v teh dneh tudi **posvetovanje odposlancev slovanskih turističnih društev**, o čemur pa poročamo na drugem mestu.

Deželna zveza za tujski promet na Kranjskem torej ni smela zamuditi te ugodne prilike, ki se jej bo v takem obsegu nudila morda šele čez leta. **In storiia je tudi vse**, kar je bilo po njenih močeh in v tako kratkem času sploh mogoče storiti. Naredila je primerno reklamo za našo deželo in si preskrbela na zunaj dobre zveze, od katerih sme pričakovati, da bodo mnogo pripomogle k povzdigi gospodarske moči v naši deželi. V dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani, kjer so časnikarji zborovali skozi dva dni, je priredila razstavo za tujski promet in na ta način seznanila vse zborovalce z našim tujskim prometom in z našimi najslavnejšimi kraji vsaj po slikah. Tudi o tej razstavi se govori na drugem mestu in opozarjamo na dotični opis.

Svoje tozadevno delo pa je zaključila deželna zveza z izletom na Gorenjsko, na katerega je povabila najodličnejše zastopnike časnikarstva in odposlance turistovskih društev. S tem izletom je zasledovala deželna zveza namen, da pokaže odličnim zastopnikom raznih slovanskih narodov, da se naša zdravilišča in letovišča ne ponašajo samo z izredno naravno krasoto, marveč da so že tudi na dokaj visoki stopinji in da nudijo letoviščarju tudi vse udobnosti, ki jih more zahtevati mednarodni potovalec od modernih letovišč in zdravilišč. Ta izlet je imel torej deloma poučen, deloma zabaven značaj.

Vabilu deželne zveze so se odzvali sledeče dame in gospodje: Grof Vladimir Bobrinski, poslanec ruske dume in sotrudnik največjega in najbolj razširjenega ruskega lista »Novega Vremena« v Petrogradu; profesor Mikš iz Novegačerkaska; dr. Hlibovicki, državni poslanec iz Galicije; dr. Czarnovski, zastopnik poljskega časopisja iz Poznanjskega, urednik »Przewodnika z drovia« iz Berlina; Kazimir Pollack, urednik »Kurjera Warszawskiego«, najbolj razširjenega poljskega lista iz Varšave; Bronisl. Laskownicki, urednik »Dziennika Polskiego« iz Lvova; dr. Ostaszewski-Barański, urednik; Vl. Prokeš, urednik »Nove Reforme« iz Krakova; grofica Cholowievska in grofica Wysocka iz Varšave; Jos. Holeček, glavni urednik »Narodnih Listov« iz Prage; C. Dušek, urednik »Praha« in »Časa« iz Prage; Frant. Hovorka, lastnik korespondenčnega biroa v Pragi; A. Schmidt-Beauchez, urednik »Correspondence Tscheque« iz Prage; dr. A. Rath iz Turč. Sv. Martina (Ogrsko); prof. Mile Pavlovič, sotrudnik »Odjeka« iz Belgrada; saborski poslanec prof. dr. Šurmin iz Zagreba in J. Wildner, urednik »Pokreta« iz Zagreba.

Izletniki so se zbrali 10. septembra zjutraj v kavarni »Union« v Ljubljani, kjer jih je čakal zajtrk. Od tam so se odpeljali z vozovi na kolodvor. Za izletnike sta bila pripravljena nalašč dva dvorova I. razreda, ki sta imela napise »Izlet Bled-Bohinj«. Na železniških križiščih sta se priklopljala drugim vlakom in čakala na Bledu in v Bohinjju na izletnike do tedaj, da so se ti vrnili. Udeležencem torej ni bilo treba prestopati.

Že vožnja od Ljubljane do Bleda, posebno od Podnarta naprej je učinkovala na izletnike kar najboljše. Skoraj niso mogli prehvaliti divnosti in obilice naravnih krasot, ki so se jim vrstile pred očmi. Izletniki so bili jako živahni. Spremljevalci

iz Ljubljane so jih poučevali o vsem, kar so hoteli vedeti. Lahko trdimo, da so se o našem tujskem prometu in o turistikki zadostno poučili.

Najboljše volje so dospeli časnikarji na Bled. Tam jih je pričakovalo na kolodvoru občinstvo v narodnih nošah. Komaj se je vlak ustavil, že so zagrmeli topiči. Pred izletnike je stopil načelnik blejskega prometnega društva Peternel v narodni noši. Sledilo mu je več blejskih lepotic, čvrstih gorenjskih fantov-korenjakov ter mož v narodnih nošah. V vznešenih besedah je pozdravil g. Peternel slovanske časnikarje kot dobrodošle goste na naših tleh. V imenu izletnikov se je zahvalil za pozdrav grof Bobrinski. Obljubil je, da bo skrbel za to, da bodo tudi Rusi pričeli prihajati bolj pogosto v naša letovišča. Pred kolodvorom je stal manjši slavolok. Po pozdravu so odkorakali izletniki po griču proti pristanišču pod kolodvorom. Tam je čakalo tudi občinstvo v narodnih nošah na izletnike, dalje zastopništvo blejske občine in zdraviliške komisije. Blejski župan Rus je istotako v vznešenih besedah kar najprisrčneje pozdravil izletnike in jih prosil, naj si ogledajo lepoto naših krajev, naj si bodo v svesti, da so nam najljubši gosti, in naj poneso slavo teh krasot tja med svoje na vzhodu in severu. Za pozdrav in sijajen sprejem se je zahvalil

Portret kranjice, iz albuma »Dežela kranjska in kranjske narodne noše«.

Poljak Bronislav Laskownicki, ki je obljubil, da bo deloval tudi med Poljaki po svojih močeh na to, da bodo prihajali Poljaki kolikor mogoče številno v naša letovišča. Nato so obdarile narodne gospodične izletnike s planinkami in drugimi svežimi cveticami.

Pričelo se je vkrcavanje v čolne. Ti so bili okrašeni deloma z zelenjem, deloma z deželnimi zastavami. Topiči pa so med tem neprestano pokali in njih odmev se je razlegal daleč preko jezera. Vkrcaje se je izvršilo tako, da so se zastopniki posameznih narodnosti združili v posameznih čolnih. Tako so zasedli Rusi, Poljaki, Čehi in jugoslovanski zastopniki vsak svoj čoln. Med se so povabili časnikarji tudi gorenjska dekleta v narodnih nošah in kmalu se je začel med njimi živahen razgovor. Urednik najbolj razširjenega poljskega časopisa »Kurjera Warszawskiego« g. Pollack iz Varšave pa je imel srečo, da je zašel v čoln »Črtomir« dvornega svetnika g. dr. Ferjančiča. Čoln sta vodili gospodični Ferjančičeva in Poljančeva. Kakor se je g. Pollack pozneje izrazil, bila je zanj velika zabava, ko je švigal in obletaval v tem čolnu ostale čolne z gosti. Gostje so se peljali po jezeru okoli otoka tako, da so si z jezera ogledali kolikor največ hotelov in vil. Kmalu pa se je začelo prepevati po čolnih in

pesmi v vseh slovanskih jeziki so odmevale po jezeru.

Izletniki so se izkrcali v pristanišču hotela »Toplice«. Nato so se razšli v posameznih oddelkih po raznih šetalščih, da si ogledajo ureditev blejskih hotelov, zdraviliški dom, Riklijevo naravno zdravilišče i. t. d. Nekateri, posebno Poljaki, so si ogledali tudi cerkev. Drugi pa so porabili čas, ki jim je bil na razpolago do lunča, za to, da so se kopali v jezeru.

Opoldne je bil prirejen v hotelu »Toplice« lunch, ki ga je gospa Valtriny kar najizborneje priredila. Za vzorno in točno postrežbo ter prireditvev ji moramo izreči na tem mestu zahvalo.

Vrsto napitnic je otvoril gospod dvorni svetnik dr. Ferjančič. G. grof Bobrinski je napil nato slovenskemu narodu in obljubil, da bodo njegovi rojaki čestokrat obiskovali našo zemljo. Nato je govoril g. Pollack jako navdušeno nekako sledeče: Pri vseh narodih živi pravljica, da bivajo po gorah duhovi in da spe v začaranih gradovih stari vitezi. Ob polnočni uri se zbirajo redovniki k molitvam v razsvetljenih samostanih. Orjaki in pritlikavci žive po gozdovih in začarana vojska spi s svojim kraljem v velikih duplinah. Kadar pa se oglasi ponočni zvon, zbude se vsi ti duhovi in vstanejo. Naj bi bil tudi zvon cerkvice na blejskem otoku oni čarobni zvonec, ki budi iz stoletnega spanja vse naše kulturne sile. Deloval bo na to, da se Poljaki seznanijo z divno Gorenjsko. G. Hovorka je odgovoril na napitnico g. dvornega svetnika dr. Ferjančiča; pri tem se je spominjal Slovencev, ki so pripomogle veliko k prisrčnosti in prijetnosti današnjega izleta. G. Laskownicki napije nato g. dr. Lampetu kot zastopniku deželne odbora kot predstavitelju slovenske duhovščine. Zahvali se mu g. dr. Lenard. Gdč. Minka Peternelova se zahvali na to v imenu slovenskih deklet slovanskim gostom za pozdrave, naklonjenost in prijaznost. G. grof Bobrinski kot zadnji proslavlja plodonosno delovanje deželne zveze za tujski promet in napije njenemu navzočemu odborniku g. dr. Krisperju.

Nato so se izletniki novič vkrcali. V spremstvu blejskih gospodov in gospodičen so se odpeljali s čolni preko jezera h kolodvoru. Del Blejčanov se je odpeljal zajedno z izletniki v Bohinj.

Ostalo občinstvo pa je prirejalo odhajajočim viharne ovacije.

V Bohinjski Bistrici so izletniki zopet izstopili. Tam jih je čakal istotako ljubezniv sprejem. Goste je pozdravil kot prvi ondotni predsednik prometnega društva nadučitelj g. Humek v jedernatih besedah, za njim v imenu Bohinjcev župnik g. Piber. Zahvalil se je g. dr. Hlibovicki, ki je naglašal da se čuti med nami kakor med brati. Dekleta pa so delile izletnikom šopke planinskih cvetic.

Nato so se odpeljali izletniki v mnogih vozovih naravnost do Bohinjskega jezera, kjer so vživali raz verando ravnatelja g. Pirca razgled po jezeru in bohinjskih gorskih velikanih. G. Pirc in njegova soproga sta postregla gostom tudi z izbranim okrepčilom. Nato so se vrnili izletniki na vozovih nazaj v Bistrico.

Omeniti moramo, da so bile Bohinjska Bistrica in sploh vse vasi od Bistrice do jezera okrašene z deželnimi zastavami.

Zvečer je bil v grand hotelu »Triglav« banket, ki ga je priredila deželna zveza za tujski promet na čast izletnikom. G. Seidel je pustil nalašč za ta banket tiskati posebni menulist, na čigar pročelju je silueta hotela »Triglav« in pa prizori zimskega športa. Jedilnica je bila okrašena z zelenjem. Ravno tako mize. Menu je bil naslednji: Potage à l'anglaise, vol-auvent chasseur, chapons de Styrie, salade italienne, compote melée, savarin au marasquin, fromages, fruits, bombe slave.

S tem banketom, z vzorno in točno postrežbo in sploh z okusno prireditvijo je pokazal hotelir g. Seidel, da je strokovnjak in da najde v tem hotelu tudi najbolj razvajeno plemstvo vse udobnosti, ki se jih more zahtevati od modernega hotela.

Pri banketu je svirala tudi godba.

Kot prvi je napil g. dr. L a m p e, ki je povdarjal, da pozdravlja ljube goste v imenu dežele z veseljem, deloma pa tudi iz sebičnosti. Pričakuje namreč, da bodo delali izletniki kot časniki po svojih listih reklamo za lepo našo domovino. Ob enem je naglašal dobre posledice tujkega prometa za deželo in prebivalstvo. G. dr. K r i s p e r pozdravlja nato goste v imenu deželne zveze. Iz njegove napitnice navajamo: Danes ste videli kos naše zemlje, toda videli niste vsega. Videti bi morali še naš narod. S takim narodom je mogoče delati čudeže. Videti bi morali njegova društva, njegove organizacije, videti bi morali, kako se trudi, da pride do višje kulture in priredi gostom kar najprijetnejše bivanje, tedaj bi še le spoznali, da je in mora biti bivanje v naših krajih res prijetno. Delovati pa je treba tudi na to, da se tujski promet in turistika tudi med slovanskimi narodi razširi, kajti turistika je sredstvo moderne kulture. Ona donaša ljudstvu denarna sredstva ter zbližuje narode, da se med seboj spoznava. Časnikarje pa prosi, naj v svojih listih delujejo na to, da prihaja v naša letovišča tudi njih ljudstvo.

G. dr. R a t h se zahvaljuje nato v imenu Slovakov za prijazen sprejem vsem društvom in slovanskemu občinstvu sploh ter konečno napije g. vitezu Bleiweisu. G. prof. S c h m i d t - B e a u c h e z se istotako v svojem govoru zahvaljuje deželni zvezi. Konečno napije g. grof B o b r i n s k i j vnovič deželni zvezi in njenemu odborniku g. dr. Krisperju, dočim napije g. H o l e č e k ljubljanskemu županu g. Hribarju. Ta se vsled prehlajenja ni mogel udeležiti izleta, opravičil pa je brzojavno svojo odsotnost. G. dr. Š u r m i n proslavlja slovansko turistiko in delovanje slovanskih prometnih društev. G. dr. K r i s p e r omenja nato zasluge g. Peternela z Bleda za tujski promet. Eden najvnetejših pospeševateljev je. Zato mu napija. G. P a v l o v i č pa proslavlja divno Gorenjsko, ki se mu dozdeva kakor deveta dežela iz mladostnih sanj.

Konečno so priredili Gorenjci v enem delu dvorane ples. Lepo je bilo videti lepe plesalke, katerih zlate avbe so lesketale v luči, poleg čvrstih fantov v gorenjski narodni noši. Blejčani in Bohinjci so nato stopili v polkrogu do gostov in

g. Peternel je govoril v slovo. Vsestransko, ganljivo poslavljanje se je pričelo. Nekateri izletniki so se odpeljali že s poštnim vlakom proti Trstu, nekateri z brzovlakom proti domovini na severu, ostali pa v Ljubljano.

Ta izlet in sploh vsa prireditve deželne zveze bo gotovo imela b l a g o d e j n e p o s l e d i c e za razvoj našega tujkega prometa. Pričakovati smemo, da bodo ti odlični zastopniki slovanskega časnikaštva v svojih listih opetovano in obširno poročali o naravnih krasotah naših krajev, o velikem napredku, ki so ga videli pri nas, in da bodo vsled tega priporočali svojim rodnim bratom, naj zahajajo k nam na letovišče. Po našem mnenju bo že prihodnja sezija pokazala vspehe, ki so se s tem dosegli. To tem lažje pričakujemo, ker se je enako zgodilo tudi po prvem kongresu slovanskih časnikaštva v Ljubljani. Takrat so si namreč časniki tudi ogledali Bled. Posledica izleta je bila, da je takoj drugo leto prišlo mnogo Čehov na Bled. Od tedaj naprej pa se češki letoviščarji na Bledu od leta do leta množe.

Posvetovanje zastopnikov slovanskih turističnih društev.

Pred mrtvo sezono stojimo sicer, vendar pa so dogodki prav zadnjih časov velevažni za razvoj našega tujkega prometa in naše turistike. Skoraj moramo obžalovati, da se ti dogodki niso vršili pred sezono, ker bi tedaj o njih narodnogospodarskih vspehih za nas lahko sodili že na podlagi letošnjih dejstev in pojavov. Tako pa moramo čakati na bližnjo bodočnost, ker more šele prihodnje leto pokazati dejanske vspehe. In ti gotovo ne izostanejo. Nasprotniki sicer uvidevajo v teh dogodkih samo malenkostne politične pojave in jim odrekajo vsako narodnogospodarsko važnost. Ni pa nam na tem, prerekati se z njimi. Navajamo samo kratko suha dejstva. Sodbo o tem, ali smemo pričakovati od teh dogodkov kakih vspehov, prepuščamo z mirnim srcem cenjenim naročnikom.

Na 8. septembra dopoldne ob 11. uri je bila sklicana konferenca zastopnikov slovanskih turističnih društev, ki se je tudi vršila ob napovedani uri v ljubljanski mestni posvetovalnici. Posvetovanja so se udeležili zastopniki slovanskih, čeških, poljskih in ruskih prometnih ter turističnih društev. Predsedoval je dr. Vratislav Černý iz Prage, ki je o predmetu posvetovanja poročal že na slovanski konferenci v Pragi. Tam mu je bilo

tudi naročeno, naj prevzame pripravljala dela za vstanovitev zveze slovanskih turističnih društev. Temu pozivu se je odzval. Izdelal je načrt pravil, ki ga je že pred ljubljanskim posvetovanjem poslal raznim turističnim društvom v pregled. Ljubljanski sestanek je imel v prvi vrsti namen, da se ta načrt pravil prerešeta in spopolni z nasvetovanji in sprejetimi dodatki.

To je torej podlaga za to posvetovanje.

Odposlanci vseh društev, ki so tudi skoraj vsi posegli v razpravo, so soglašali v tem, da je vstanovitev take zveze jako umestna. Vprašanje pa je, ali se more taka zveza tudi dejansko izvršiti, ker ni bilo v njej združenih mnogo držav.

Vsled tega se po daljšem posvetovanju predlaga in sprejme:

V posameznih državah obstoječa turistovska in prometna društva naj se združijo v okvirju države v zveze. Te zveze pa so v medsebojnem prostem stiku in odpošiljajo samo od časa do časa svoje odposlance na skupna posvetovanja.

V Pragi naj se vstanovi tozadevno tajništvo, čigar naloga je, proučavati vse slovanske pokrajine in jih prepotovati.

V Pragi naj se vstanovi osrednja slovanska potovalna pisarna.

Eden izmed že obstoječih slovanskih listov bodi osrednje glasilo vseh slovanskih turističnih in prometnih društev. Tam naj se objavljajo v vseh slovanskih jezikih važni ukrepi in nasveti.

Vsako četrletje naj se izdaja malo izvestje v petih slovanskih jezikih.

Tekom nadaljnega razpravljanja so sklenili odposlanci:

Najkasneje čez pol leta naj se skliče v Prago novo posvetovanje odposlancev. Med tem časom naj se natančno prouči pri vseh slovanskih narodih turistiko, turistična in prometna društva ter njih naloge in zbere tudi število članov vseh obstoječih društev. Navzoči odposlanci prevzamejo za posamezne narodnosti to delo. Še le na podlagi novega zborovanja se izvedejo za vsa društva obvezni sklepi.

S tem se bližamo torej vresničenju misli, ki se je sprožila pri Slovencih že pred leti in ki bo imela glede spoznavanja in zbliževanja posameznih slovanskih narodov, posebno pa glede povzdige naše turistike in našega tujkega prometa gotovo najboljše posledice.

Razno

Razmere v Postojni. Letos zaznamujejo v Postojni deloma vesele, deloma žalostne pojave. Obisk jame je letos izredno velik. Že zdavna so prekoračili število 20.000 obiskovalcev. S tem številom se Postojnska jama že dolgo časa ni mogla ponašati. Vzroka za to je treba iskati v delovanju tamošnjega prometnega društva in jamske komisije. Začelo se je namreč z reklamnim delovanjem v velikem slogu. Vspehi so se zato pokazali že letos. Sploh se pa uveljavlja sedaj v Postojni moderno načelo. Zato smemo pričakovati drugo leto še večjih vspehov. Izmed novejših reklamnih tiskovin gotovo zasluži pohvalo »Mali kažipot Postojnske jame«, ki ga je izdalo tamošnje prometno društvo v 10.000 izvodih. Na 16 straneh je jedernato opisano v tem kažipotu vse, kar zanima tujca o Postojni, jami in okolici. Kažipot je tudi ilustrovan. — Žalosten pojav v Postojni pa je ta, da so letos izostali skoraj vsi letoviščarji. Znana stvar je, da so zahajali v Postojno na letovišče največ Tržačani in Italijani. V slovenskem časopisju se je v zadnjih časih pisalo, da se je tujski promet ob alpski železnici letos za 60% povzdignil, dočim je padel ob južni železnici za 40%. Dozdeva se nam, da je ta vest bila pretirana, vendar pa ni izključeno, da je trpela vsled nove železnice tudi letoviška sezona v Postojni. Po našem mnenju je pa tega največ kriv lanski legar, glede katerega se je pisalo po vseh mogočih listih. Ljudje takihotic ne pozabijo tako hitro. Akoravno so take boleznij že zdavna prenehale in je odstranjeno vse,

kar bi moglo povzročiti, da se epidemija obnovi, vendar je ljudstvo nekaj časa nezaupno in se boji hoditi v take kraje. Ta pojav pride tudi glede Postojne v poštev. Drugo leto bo to že skoraj pozabljeno in ako postojnski prizadeti krogi store vse, kar je treba storiti v prilog modernega tujkega prometa, bodo imeli drugo leto gotovo poleg številnih obiskovalcev jame tudi številne letoviščarje.

Slovanski časniki v Postojni. Dočim se je del slovanskih časnikaštva udeležil izleta, ki ga je priredila deželna zveza na Gorenjsko, so ostali časniki poleteli v Postojnsko jama, da si ogledajo svetovno čudo pravljice pod zemljo. Na kolodvoru v Postojni so jih pričakovali odborniki »Čitalnice« in »Sokol« z zastavo. Pozdravil jih je v imenu postojnske občine župan Gregor Pikel, v sprevedu so odkorakali izletniki združeni z domačini v z zastavami okrašen trg. Pred vhodom v jama je pozdravil časnikaštva v imenu jamske komisije vodja okrajnega glavarstva g. Schitnik. Nato so si izletniki ogledali Postojnsko jama. Kar načuditi se niso mogli tvorbam, ki so jih našli pod zemljo. V morju električnih luči so lesketajoči kapniki močno učinkovali na časnikaštva in so zato dali glasno duška svojemu občudovanju. Marsikdo je vskliknil, da se mu zdi, kakor bi zrl podobe v pravljici »Tisoč in ena noč«. Na plesišču je po povratku pogostila časnikaštva občina skupno z jamsko komisijo. Tu se je govorilo nato vrsto krepkih in navdušenih napitnic, v katerih se je deloma slavilo krasote slovanske zemlje in čilost slovanskega naroda, deloma pa obljubilo, da se v časopisju razširi po vsem slovanskem svetu slava teh krasot. Med komerzom so neumorno peli pevci in pevke društva »Postojna«. »Salonski orkester« je oskrboval godbo. Zvečer so se nekateri časnikaštva odpeljali proti Trstu, drugi so se vrnili v Ljubljano, vsi so pa zagotavljali, da jim ostane Postojnska jama

v neizbrisnem spominu. Ta izlet je bil nekaka spolnitev izleta na Gorenjsko. Slovanski časnikaštva so videli deloma naš planinski svet, deloma se naslajali nad čudesi pod zemljo. Gotovo je, da razširijo po širnem slovanskem svetu privlačnost naših gora in neizbrisni utis naših podzemeljskih jam in da se s tem pospeši naš tujski promet.

Francoski časniki v Kranjskem. Železniško ministrstvo je povabilo nekaj najodličnejših zastopnikov francoskega časnikaštva, naj si ogledajo znamenite avstrijske kraje. Seveda se je s tem zasledoval smoter, da se na ta način privabi v avstrijska letovišča tudi Francoze. Časnikaštva so se odzvali temu vabilu in potovali skoraj 14 dni po Avstriji. Kak bo učinek in vspeh, tega ne moremo sedaj trditi. O tem nas pouči bodočnost. Neovrgljivo dejstvo pa je, da so francoski časnikaštva ostali najdalje na Tirolskem in da so si ostale kraje ogledali le mimogrede, rekli bi v teku. Ogledali so si tudi avstrijska morskakopalnišča in na povratku iz Trsta proti Dunaju so si ogledali tudi Postojnsko jama. Jamska komisija je odredila, da je bil vstop v jama brezplačen. Gotovo je, da je svetovnoznana jama s svojimi podzemeljskimi hrami in čudovitimi tvorbami kar najbolje vplivala na Francoze. Časnikaštva so potovali kot turisti in vsled njih izrecne želje so se opustili tudi sprejemi.

Razstava »Otrok« v Ljubljani. Akoravno ni ta razstava v posredni zvezi s tujskim prometom, jej vendar pripisujemo veliko važnost. Dočim so se pospeli drugi narodi ravno z razstavami na visoko kulturno stopinjo, so pri nas razstave takorekoč bele vrane. Razstave so velike važnosti posebno za naš narod, ki se najbolj zanima za to, kar vidi pred seboj. To pa je tudi pouk ljudstva v najlepši in najpripravnejši obliki. Želeti bi bilo le, da bi se pri nas bolj pogostoma prirejale razstave, posebno radi tega,

ker se je izkazalo, da so bile res dobre vse razstave, ki so se priredile v zadnjem času. Prirediteljem razstave »Otrok« štejejo posebno to v dobro, da so se izogibali vsake nepotrebne šare. Ako gremo na druge razstave, vidimo celo na Dunaju, da se poleg širokovnega gradiva vtihotapi v razstavo vse polno šare, takozvanega »G'schnas«, ki ga Zidje ali drugi nesolidni trgovci pomešajo med solidno blago. Vsega tega na razstavi »Otrok« ne vidiš in reči se mora, da je razstava iz vsega početka enotna in preišljena. Zato bo tudi dosegla to, kar hoče doseči, namreč zboljšanje pri vzgoji otrok.

Pri vsaki razstavi in naj si bo omejena še tako na gotove predmete in naj stremi tudi samo za gotovimi smotri, se najdejo predmeti, ki zanimajo človeka tudi z drugega stališča in ne samo iz tega, ki ga zasleduje razstava. To velja tudi glede razstave »Otrok«.

Pustimo vse drugo na strani. Koliko opore najde v razstavi že pospeševanje domačega obrta. Razstavljeni so predmeti, ki bi našli med letoviščarji gotovo mnogo odjemalcev in naj so tudi samo otroške igrače. Lesene izdelke za otroke mislimo. Ako vstopimo v oddelek, ki ga je razstavila tvrdka P. Magdič, se takoj v polni meri zavedamo, kako ledino imamo še nerazorano na polju našega domačega obrta. Hrvatski izdelki, hišni izdelki iz Prezida, kleklane čipke iz Idrije in okolice nas v tem mnenju najbolj vtrjujejo. Slovenski motivi pri teh izdelkih pa pričajo najjasnejše, da bi ravno na tem polju lahko dosegli tisti višek, da bi mislili lahko tudi na eksport. Prepričani smo, da bi ti izdelki našli ravno med letoviščarji in tujci mnogo odjemalcev. Rezbe in risbe gluhtonemih učencev pričajo dovolj jasno, kaka moč tiči v slovenskem narodu, kriče pa ob enem, da je treba ravno na obrtnem polju v najkrajšem času najizdatnejše spopolnitve in podpore. Kaki izdelki bi se lahko proizvajali pri nas, ako bi se sistematično pospeševal domači obrt, pri tem pa gledalo na to, da ne zgubi slovenske pristnosti. Proizvajali bi na ta način lahko izdelke, po katerih bi segali domačini in tujci.

Otroški interier tvrdke Naglas je gotovo jako čedno delo, ki zasluži pozornost že radi vporabe domačih motivov. Dovolj glasno govori, da bi bili interieri v našem domačem slogu nekaj mikavega, privlačnega. A tudi tu je treba proučevanja in dela, dela in proučevanja.

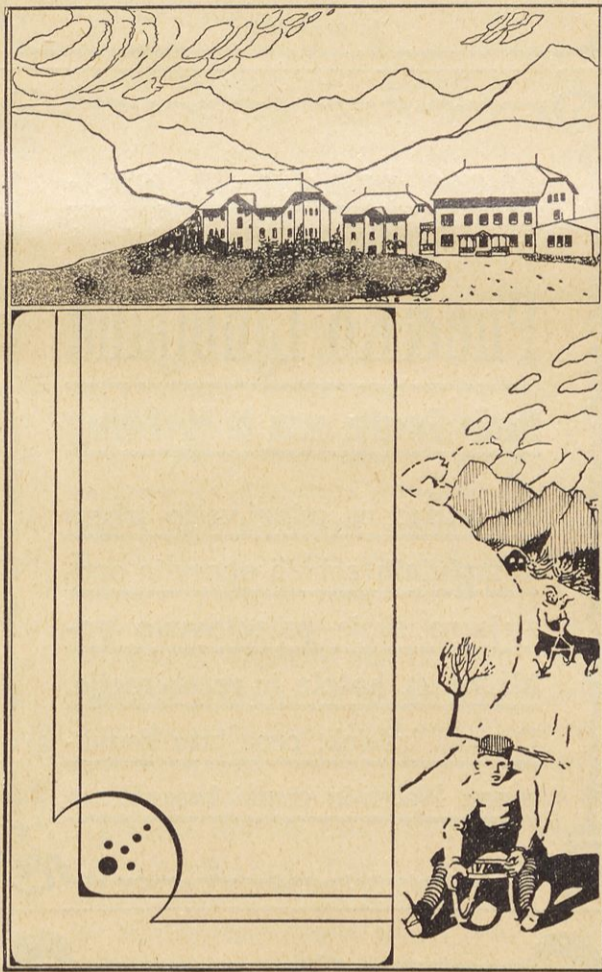
Zastopan pa je na razstavi tudi šport, posebno zimski. Lesene in železne sanke so izložene, drsalke, priporočljiva športna obleka. Iz tega pač razvidimo, da imamo že vse športne potrebščine tukaj, treba je le seči po njih, treba je ljudi, ki goje šport. In že iz zdravstvenega stališča ga je priporočati, ako se pa uvažuje korist, ki jih ima od njega celokupni narod, je kar najtopleje priporočati, da ga ne goji samo mlado, temveč tudi staro.

Konečno še zbirka starin g. Sadnikarja. Koliko motivov je zbranih tukaj, koliko tvarine, ki kliče samo po delavcu. Narodna ornamentika, domači mo-

tivi, to bi še moralo bolje gojiti kakor se in vspevali bi bolje, kakor pa stremjenje po modernih, tujih motivih.

Prav nazadnje pa še naši umetniki, pastorki matere Slovenije. Potisnilo in nakopičilo se jih je v malo sobico, da vbijajo drug drugega. Začetna dela so po večini, nekaj tudi od že priznanih naših umetnikov. Pričajo pa, da stremijo po spopolnitvi, po boljšem.

Zimski vozni red. S 1. oktobrom je stopil v veljavo zimski vozni red državnih železnic, ki pa glede

Naslovna stran menu-karte pri banketu slovanskih časnikaarjev v Boh. Bistrici.

naših prog izkazuje kaj malo izpremembe. Na Gorenjski progi prihaja popoldanski vlak 15 minut kasneje v Ljubljano. Izostane pa vlak, ki je vozil iz Ljubljane zjutraj ob 5:50 in ki je imel zvezo z brzovlakom proti Trstu. Na ostalih progah so pa ostali v veljavi stari vozni redi.

Sprememba železniškega tarifa pri južni železnici. S 1. oktobrom letos je uveljavljen pri južni železnici nov osebni tarif. Najvažnejša odprava je, da se ne bo izdajalo več povratnih vozni list-

kov, s katerimi je bil doslej združen 20% popust. Če se danes kdo pelje iz Ljubljane v Postojno, plača v II. razredu 3 K 50 h, v III. razredu pa 2 K 30 h. Ako si pa kupi ob enem povratni vozni listek, plača v II. razredu 6 K 60 h, v III. razredu pa 4 K 30 h, prihrani si torej 40, odnosno 30 h. Veliko večja je seveda razlika pri daljših voznjah. Vožnja iz Ljubljane do Dunaja je stala n. pr. v II. razredu 26 K 50 h, v III. pa 17 K 30 h. Ako pa se vzame povratni vozni listek, stane vožnja v II. razredu tja in nazaj 42 K 40 h, v III. razredu pa 27 K 60 h. Prihranek znaša torej v II. razredu 10 K 60 h in v III. razredu. Ta dobrota povratnih vozni listkov je torej odpadla s 1. oktobrom tudi pri južni železnici, ki vpelje po vzgledu državnih in severnih železnic povratne vozne listke brez vsakega popusta. Pač pa se je ohranil zistem časovnih povratnih voženj. Ako ima n. pr. kdo za vožnjo Ljubljana-Postojna 25 povratnih vozni listkov, ostane za njega v veljavi dosedanje znižanje. Dalje se vpelje za posamezne daljše proge (od 201 do 225 kilometrov in od 251 do 275 kilometrov) znižana vožnja. Tako bo n. pr. na progi Ljubljana-Gradec vožnja v I. razredu za prilično 2 K, v II. razredu za prilično 1 K 60 h in v III. razredu za prilično 1 K cenejša.

Zahvala.

Deželna zveza za tujski promet na Kranjskem se usoja izreči zahvalo vsem korporacijam in posameznikom, ki so pripomogli, da se je razstava na čast udeležencem slovanskega časnikaarjskega shoda v Ljubljani tako izborna priredila in da se je izlet na Gorenjsko obnesel tako sijajno.

Pred vsem pa izreka najtoplejšo zahvalo visokemu deželnemu odboru vojvodine Kranjske za blagohotno naklonjenost, posebno deželnemu odborniku g. dr. Evgenju Lampetu in ljubljanskemu županu g. Ivanu Hribarju, ki je blagovoljno prepustil za razstavo dvorano v Mestnem domu.

Slovenskemu planinskemu društvu se zahvalujemo za prijazno sodelovanje.

Prometnim društvom na Bledu, v Bohinju in Gorjah, njih načelnikom gg. hotelirju Jakobu Peternelu, nadučiteljema Martinu Humeku in Janku Žirovniku, tajniku prometnega društva na Bledu Dragotinu Repetu, županu Franu Rusu na Bledu, zdraviliški komisiji na Bledu, županu Ivanu Pibru in županu Franu Arhu v Bohinjski Bistrici bodi izrečena najpristrčnejša zahvala za njih sodelovanje pri sprejemu slovanskih gostov, ker so s tem mnogo pripomogli do sijajnosti.

G. ravnatelju Gustavu Pircu in njegovi gospej soprogi bodi izrečena najpristrčnejša zahvala za njih gostoljubnost.

Gg. Janku vitezu Bleiweisu in dr. Miljutinu Zarniku se zahvalujemo za vzorno vodstvo izleta, odnosno prireditve razstave.

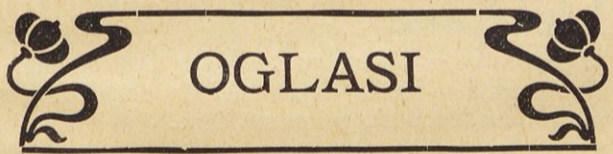
Še enkrat: Najpristrčnejša zahvala vsem, ki so le količkaj pripomogli, da je bilo slovanskim gostom bivanje na naši zemlji udobno in prijetno.

V Ljubljani, dne 15. septembra 1908.

Za Deželno zvezo za tujski promet na Kranjskem v Ljubljani:

Prof. Fran Orožen,
predsednik.

Fran Gärtner,
tajnik.

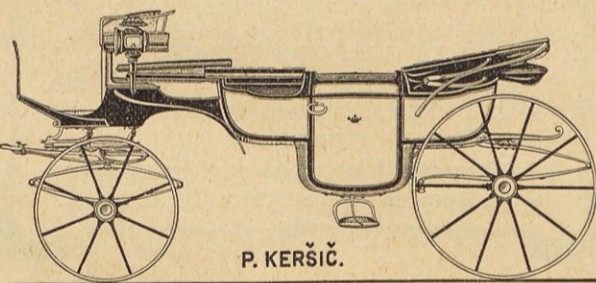
Ustanovljena leta 1882. Telefon št. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana za druga z neomejeno zavezo v lastnem združenem domu v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 18 je imela koncem leta 1907 denarnega prometa K 59,197.246.20, upr. premoženja K 12,888,795.43, obrestuje hranilne vloge po 4¹/₂% brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike. Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga. — Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1907 K 12,434.933.24. — Posojuje na zemljišča po 5¹/₄% z 1¹/₂% na amortizacijo ali pa po 5¹/₄% brez amortizacije; na menice po 6%. — Posojilnica sprejema vsak drugi način glede amortizacije dolga. — Uradne ure: vsaki dan od 8—12 in od 3—4 izven nedelj in praznikov. (34) 12—1

Gostilničarji, zasebniki! Pozor!

Mat. Dolničar, Šmartno pri Ljubljani, trgovina z vinom na debelo. Izborna zajamčeno pristna bela, rdeča in črna vina iz najboljših vinskih gor. Poskušnje na zahtevanje brezplačno in poštne prosto. (26) 12—2

Peter Keršič tovarna vozov

Ljubljana - Šiška (28) 12—2

J. Wider, Ljubljana

Šelenburgeve ulice 3. Umetni in trgovski vrtnar. Vrtnarstvo: Cesta na Rožnik 25. Naslov za brzojavke: Wider, vrtnar, Ljubljana. (33) 12—2

Hotelirji, gostilničarji in zasebniki dobe kuhinjsko orodje, posodo in pomizje, železne meblje, vsakovrstne stroje pri Schneider & Verovšek, trgovina z železnino v Ljubljani. Vse potrebščine za stavbe. Zmerne cene, točna postrežba. Cenovniki brezplačno poštne prosto. (35) 4—2

Trgovina z vinom

Alozij Zajec

Spodnja Šiška pri Ljubljani

ima v zalogi najboljša in jamčeno pristna vina iz najslavnejših vinskih gor, kakor: dolenski cviček iz Gadove peči in iz Drenove, bizeljec, sromeljčan, in druga štajerska, hrvaška, istrska in goriška vina. Cene zmerne! Postrežba solidna in točna! Vzorci na razpolago! (29) 12—2

Avg. Berthold Ljubljana, Sodnijske ulice 11.

Moderni atelje za umetniško fotografiranje ustrezajoč najvišjim zahtevam. Izvršitev vseh v fotografsko stroko spadajočih naročil. Reproduciranje in povečanje; moderni portreti. Specijalist za fotografiranje notranjščin hotelov, vil itd., stavb, pokrajin. Fotografije za izdelovanje klišejev. Fotografira se tudi pri električni luči. (30) 12—2

Brata EBERL, Ljubljana

Miklošičeva cesta, nasproti Grandhotela Union. Tovarna oljnatih barv, laka in firmeža. Črkoslikarja, dekoracijska, stavbinska in pohištvena pleškarja. Delavnica: Gradišče št. 8. (31) 12—2

Tovarniška zaloga stekla in porcelana (36) 12—2

Franc Kollmann, Ljubljana

priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana, svetilk posebno hotelirjem, gostilničarjem in kavararjem. Priporoča se za mnogobrojna naročila.

Planinski hotel „Zlatorog“

ob Bohinjskem jezeru. (V Ukanci). 33 sob. 66 postelj. Se- zija: junij-oktober. Divjeromantično zavetišče v koncu Bo- hinjskega jezera v bližini slapa Savice, obdano z visokimi, navpičnimi skalnatimi stenami. Izhodišče čez sedmera Tri- glavka jezera na Triglav, čez Komno v Sočo, čez Globoko v Tolmin. Senčnati izprehodi. Brez vetra. Nekaljen planinski mir. Jezerska kopalnišča. Gorke kopeli. Dobra meščanska ku- hinja, pristna vina, sveže pivo, točna postrežba, solidne cene. (18) 6—4

Deset zapovedi za kmeta

dobi zastoj in poštnine prosto vsak gostilničar v poljubnem številu za razdelitev med kmete. Treba le dopisnice z naslovom: **Ub. pl. Trnkoczy, lekarna, Ljubljana. Kranjsko.** (13) 12—4

Ljubljana. Grand Hotel Union. Re- stavracija, kavarna, hotel. Najmodernejša oprava. (14) 12—4

Ljubljana. ŠVICARIJA. Kavarna in re- stavracija. Vsaki dan od 1. maja dalje koncert brez posebne vstopnine. I. Kenda. (9) 12—3

Bled. Hotel „Pri lovcu“. I. Medja. 12 u- dobno opremljenih sob za tujce; ve- randa; v neposredni bližini jezera, 5 minut od zdravniškega parka in pošte. Vozovi se dobe v hiši. (6) 12—4

Bled. J. Rus. Trgovina s špecerijskim blagom, vinom, delikatesami, modnim in ga- lanterijskim blagom. Več sob za tujce, krasen razgled na jezero. (8) 12—4

Bled. Zdravilišče Vovk. Krasna lega, prosto stoječe, meji na polje, krasen razgled, velik senčnat park. Mnogo moderno opremljenih sob, tudi s kuhinjami. Kabine za zračno zdrav- ljenje. Za naravno zdravljenje solčne, zračne, kadne kopeli pod zdravniškim nadzorstvom. (3) 12—4

Bled. Restavracija Sekovanič z depandanso. Sobe za tujce, senčnat vrt in salon. Trgovina z delikatesami, vinom, likerji. Najfi- nejša praška in domača šunka. Galanterijsko in nürnberško blago. Zaloga najboljša emajlovane kuhinjske posode, porcelana in steklarskega blaga. (4) 12—4

Bled. Stavbena tvrdka
JOSEF BRONEK
izvršuje vsakovrstne stavbe, na- črte in proračune, preskrbuje stavbišča. (5) 12—4
 Pisarna: Villa Aninka.

Bled. I. PRETNAR, trgovina s špecerijskim blagom in deželnimi pridelki. Po- družnica na Bohinjski Bistrici. 5 sob za tujce s posebnim vhodom in postrežbo. (7) 12—4

Jesenice. Fr. Pavlin, fotograf. Največja izber krasnih razglednic cele Kranjske. Fotografije pokrajin v vsaki velikosti. Nedosežni motivi. (12) 6—4

Bled. B. LERGETPORER, fotograf, VILA ALICE. Moderno opremljene sobe za tujce. Krasne po- krajinske fotografije. (2) 12—7

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. Delniška glavnica K 2.000.000. rezervni fond K 250.000.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje, valute, (amerikanske dolarje), eskomptuje menice, daje posojila na menice, vrednostne papirje, sprejema vloge na knjižice in tekoči račun po

čistih 4½%.

(23) 12—3

Stanje hranilnih vlog: nad 25 milijonov K. — Rezervni zaklad: nad 900.000 kron. (15) 12—4

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ulicah št. 3, poprej na Mestnem trgu zraven rotovža, sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svo- jega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem. Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Ljub- ljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vla- gajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Zaloga pohištva in tapet- niškega blaga

Puc & Ko. Ljubljana

Marije Terezije cesta št. 11 (Kolizej)

ima vedno na zalogi večjo izbero **kompletnih sobnih oprav in opo- zarja na svoje patentovano po- hištvo za hotele in restavracije.**

Domači izdelek, cene brez konku- rence. Načrti in ceniki brezplačno. (10) 12—4

Modna trgovina

Pavel Magdič

— — — Ljubljana — — —

Prešernove ulice št. 7.

Svilnato blago, baržuni, pliši, tančice, pajčolani, čipke, vezene, trakovi, poza- mentrija, porte in žnore, nogavice, jopice, hlačke, otročje perilo, oprave za novo- rojenčke, mirtovi venci in pajčolani za neveste. (19) 12—4

DAMSKO PERILO,

spodnja krila, predpasniki, moderci, ro- kavice, kopalno perilo, dišave, milo.

ZA GOSPODE PERILO,

kravate, nogavice, naramnice, žepne rute, jopice in hlače, pasovi, čepice, nahrbtniki, gumbi.

Sokolske potrebščine. — Narodni trakovi in za- stave, narodne čepice torbice i. t. d. i. t. d.

Rivijera, društvo za promet stranaca

(tujski promet)

Opatija (Volosko)

preskrbi stanovanja in daje pojasnila glede tujskega pro- meta brezplačno.

Stoji pod pokroviteljstvom občine.

Dopisi na društvo ali na predsednika

(20) 12—3

med. dr. Landra,

Opatija: Vila Landr.

Ljubljana. Restavracija pri Zlati kapljici Sv. Petra cesta 27

priporoča sl. občinstvu — v Ljubljano došlim tujcem svojo priznano dobro kuhinjo, naravna vina, izborna pivo itd. — Kosilo od 12.—2. ure. — Zvečer velika izbira. Prijazni prostori in vrt. 16 (12—2)

Mojstrana Dovje. Hotel Šmerc,

lastnik Franc Skumavc, vodnik za julske planine in Karavanke, priporoča izletnikom in turistom svoj najbolje urejeni hotel v Mojstrani. Izborna kuhinja, pristna naravna vina. 12 sob za tujce z dvema ali z eno posteljo. Lepa ve- randa, senčnat vrt. (17) 12—3

Ljubljana: Hotel Južni kolodvor.

Udobne sobe za tujce. Izborna kuhinja. Pristna vina. Češko pivo.

A SEIDL.

Boh. Bistrica: Grand hotel Triglav.

Najmodernejšo opremljene sobe za letovišarje. Lastni vodo- vod. Kopeli. Tenis igrališče. Kavarna. Brajna soba. Vodniki za gorske ture. Avtomobilna postaja. Omnibus pri vsakem vlaku. — Najfinejša kuhinja. Pristna vina vseh vrst. Češko pivo. — Najtočnejša postrežba. Cene zmerne. (20) 12—3

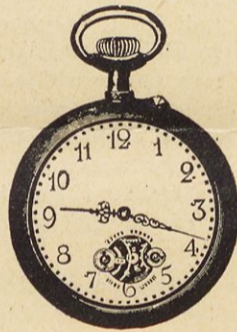
Gričar & Mejač

v Ljubljani, Prešernove ulice št. 9

priporočata v veliki izberi po najnižji ceni

obleke za gospode in dečke, površnike za gospode in dečke, obleke za otroke, žakete za dame, paleta za dame, plašče za deklice itd. itd. (24) 12—2

Nepremočljive pelerine iz lodna ali velblodje dlake (Kamelhaar) v vseh velikostih.

Ena dopisnica zadostuje, da dobite brezplačno in poš- tine prosto krasni novi ce- nik, kateri je ravnokar izšel

ur, zlatnine in srebrnine

od prve največje eksportne tvrdke (25) 12—2

H. Suttner, Ljubljana
Glavni trg, nasproti rotovža.

Velika zaloga krasnih primernih birmanskih daril

Ljubljana. Fr. Stare, Sodnijske ul. 12, slikar, pleskar, zlatar se priporoča p. n. občinstvu za vsa v to stroko spa- dajoča dela v mestu kakor tudi na deželi. Dobra in solidna izvršitev, primerne cene. (27) 12—2

Bled. Hotel Triglav poleg postaje. J. Pe- ternel. Novozgrajen, moderno opre- mljen hotel. 22 sob za tujce. Pristna vina. češko pivo, izborna kuhinja. Krasen razgled na jezero. (11) 12—4